

**Марущак О.В., к.п.н., доцент, доцент кафедри
технологічної освіти, економіки і безпеки життєдіяльності
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
(м. Вінниця, Україна)**

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Одним із пріоритетних напрямів державної освітньої політики згідно з нормативно-правовими документами – Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки – є створення оптимальних умов для формування, збереження та зміцнення здоров'я учнівської молоді, розвитку фізично здорової та духовно багатой особистості. Це зумовлює необхідність формування у майбутніх педагогів у галузях технологічної та професійної освіти професійної компетентності з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці.

Професійну компетентність майбутнього педагога з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці ми визначаємо як інтегративне утворення особистості, що інтегрує в собі знання, уміння, навички, досвід, особистісні властивості, які зумовлюють прагнення, здатність і готовність розв'язувати проблеми та завдання, що виникають у реальних життєвих ситуаціях, усвідомлюючи при цьому значущість предмету й результату діяльності.

Професії вчителя (викладача) у розглядуваних галузях належать до складних груп професій, що функціонують одночасно в двох різнорідних системах: «людина-людина», «людина-техніка» та їх модифікаціях. Тому важливим є формування у майбутніх педагогів «необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань і вмінь із правових та організаційних питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, основ фізіології, гігієни праці, виробничої санітарії, безпеки процесів праці та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти» [1, с. 54], що забезпечується під час вивчення інтегрованої дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», «інваріантною основою змісту якої є система «людина – середовище», де під середовищем розуміють як природне, так і штучне середовище. У зазначеній системі досліджуються засоби і заходи щодо

створення та підтримання здорових і безпечних умов життя та діяльності людини як у побуті, так і на виробництві, в умовах надзвичайних ситуацій» [2, с. 258].

У змісті інтегрованого курсу «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» об'єднані (злиті) елементи безпеки життєдіяльності та основ охорони праці шляхом широкого міждисциплінарного підходу. Кожен елемент виконує свою специфічну функцію та користується власними методами дослідження, утворює єдність, цілісну систему. Якщо об'єктом безпеки життєдіяльності є безпека особи як явище, а також суспільні відносини, що виникають у процесі гарантування безпеки, розглядається динамічна система «людина – життєве середовище (природне, побутове)», то елемент «Основи охорони праці» акцентує увагу на такому виді суспільних відносин як виробничі відносини, конкретизує правові, економічні, політичні, моральні, духовні, психологічні відносини, розглядає систему «людина – техніка – виробниче середовище».

Інтегрований курс «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» забезпечує набуття майбутніми педагогами у галузях технологічної та професійної освіти системи знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці, галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних і надзвичайних ситуаціях; гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності; формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних і культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийняттого ризику.

Список використаної література:

1. Марущак О. В. Формування у майбутнього вчителя трудового навчання та технологій професійної компетентності з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці / О. В. Марущак. *Досягнення і проблеми сучасної науки: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Вінниця, 22 січня 2018 р.)*. Вінниця, 2018. Ч. 4: Педагогічні науки. С. 53-58.
2. Марущак О. В. Інтегративний підхід у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів технологій з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2016. Вип. 46. С. 257-261.